

SIKKERHETSDATABLAD

I samsvar med 1907/2006 vedlegg II 2015/830 og 1272/2008

(Alle henvisninger til EUs regelverk og direktiver er forkortet til kun nummerbetegnelsen)

Utgitt 2018-05-30

Erstatter blad utstedt 2016-04-22

Versjonsnummer 2.0

AVSNITT 1: IDENTIFIKASJON AV STOFFET/STOFFBLANDINGEN OG AV SELSKAPET/FORETAKET

1.1. Produktidentifikator

Handelsnavn

Artline PERMANENT MARKERS

EK-30, EK-50, EK-70, EK-90, EK-100, EK-110, EK-120, EK-130, EK-700, EK-107. EK-109

Svart, rød, rosa, blå, lys blå, purpur, grønn, gulgrønn

1.2. Identifiserte relevante bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som det advares mot

Identifiserte bruksområder

Merkefarge

1.3. Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet

Distributør

Firma

Despec Sweden AB

Pyramidbacken 6

141 75 Kungens Kurva

Sverige

Telefon

+46 (0)8 449 59 00

E-post

info@despec.se

1.4. Nødtelefonnummer

Kontakte giftinformasjonen tlf. 22 59 13 00. I akutte tilfeller (ambulanse): Ring 113.

AVSNITT 2: FAREIDENTIFIKASJON

2.1. Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen

Brannfarlige væsker (kategori 2), H225

Irreversibel effekt på øyet (Kategori 1), H318

2.2. Merkingselementer

Farepiktogram

Varselord

Fare

Faresetninger

H225

Meget brannfarlig væske og damp

H318

Gir alvorlig øyeskade

Sikkerhetssetninger

P102

Oppbevares utilgjengelig for barn

P210

Holdes vekk fra varme, varme overflater, gnister, åpen ild og andre antenningskilder. Røyking forbudt

P280

Benytt vernebriller

P305+P351+P338

VED KONTAKT MED ØYNENE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen

P310

Kontakt umiddelbart et et GIFTINFORMASJONSSENTER eller lege

P403+P235

Oppbevares på et godt ventilert sted. Oppbevares kjølig

P501

Innhold og beholder leveres til autoriserte avfallshåndteringsanlegg

Supplerende fareopplysninger

Inneholder: ETYLLAKTAT, PROPAN-1-OL

2.3 Andre farer

Dette produktet inneholder ingen stoffer som er vurdert som PBT- eller vPvB-stoff

AVSNITT 3: SAMMENSETNING/OPPLYSNINGER OM BESTANDDELER

3.2. Stoffblandinger

Legg merke til at tabellen viser kjente farer for ingrediensene i ren form. Farene reduseres eller elimineres når disse blandes eller spes ut, se avsnitt 16d.

Bestanddeler	Klassifisering	Konsentrasjon
ETANOL		
CAS-nummer: 64-17-5 EF-nummer: 200-578-6 Indeksnummer: 603-002-00-5	Flam Liq 2; H225	50 - 65 %
ETYLLAKTAT		
CAS-nummer: 97-64-3 EF-nummer: 202-598-0 Indeksnummer: 607-129-00-7	Flam Liq 3, Eye Dam 1, STOT SE 3 <i>resp</i> ; H226, H318, H335	10 - 20 %
PROPAN-1-OL		
CAS-nummer: 71-23-8 EF-nummer: 200-746-9 Indeksnummer: 603-003-00-0	Flam Liq 2, Eye Dam 1, STOT SE 3 <i>drow</i> ; H225, H318, H336	5 - 15 %
BENSYLALKOHOL		
CAS-nummer: 100-51-6 EF-nummer: 202-859-9 Indeksnummer: 603-057-00-5	Acute Tox 4 <i>oral</i> , Acute Tox 4 <i>vapour</i> ; H302, H332	1 - 10 %

Forklaringer til ingrediensene og merkingen er angitt i Avsnitt 16e. Offisielle forkortelser er skrevet med normal stil. Med kursiv stil angis spesifikasjoner og/eller kompletteringer som har blitt brukt ved beregning av blandingens klassifisering, se Avsnitt 16b.

AVSNITT 4: FØRSTEHJELPSTILTAK

4.1. Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Generelt

Ved den minste tvil eller dersom symptom oppstår, oppsøk lege.

Aldri forsøk å gi en bevisstløs person væske eller annet via munnen.

Ved innånding

La personen som er skadet hvile på et varm sted med frisk luft, og vedvarer symptomene skal lege oppsøkes.

Ved øyekontakt

Ta øyeblikkelig ut kontaktlinsene såfremt mulig.

Skyll øyeblikkelig med temperert vann 15 -20 min. med helt åpne øyne. Transporter den skadede til sykehus med en gang.

Viktig! Skyll også under transport til sykehus (øyelege).

Ved hudkontakt

Ta av nedsprutede klær.

Vask huden med såpe og vann.

Hvis det forekommer symptomer, oppsøk lege.

Ved svelging

Skyll nese, munn og svelg med vann.

Oppsøk lege ved ubehag.

4.2. De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Ved øyekontakt

Irritasjon.

Svie.

Risiko for permanente øyeskader.

4.3. Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Tiltak ved førstehjelp og angitte symptomer er relevante ved feilaktig håndtering av produktet som fører til eksponering av innholdet.

Symptomatisk behandling.

Ved kontakt med lege, sørg for å ha etikett eller dette sikkerhetsdatabladet tilgjengelig.

AVSNITT 5: BRANNSLOKKINGSTILTAK

5.1. Sløkkingsmidler

Egnet brannslukningsmiddel

Slukkes med pulver, karbondioksid eller skum.

Sløkkingsmidler som av sikkerhetsmessige grunner ikke skal brukes

Skal ikke slukkes med vann med høyt trykk.

5.2. Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Brenner med utvikling av røyk som inneholder helseskadelige gasser (karbonoksid og karbondioksid).

Forhindre utslipp av slukke vann i avløpet. Slukke vann håndteres i henhold til gjeldende forskrifter.

5.3. Råd til brannmannskaper

Sørg for alt uautorisert personale blir evakuert fra området.

Beskyttende tiltak med hensyn til andre materialer på brannstedet.

Ved brann benyttes en åndedrettsmaske.

Bruk heldekkende vernedrakt.

Avkjøl lukkede beholdere som er blitt eksponert for brann, med vann.

AVSNITT 6: TILTAK VED UTILSIKTET UTSLIPP

6.1. Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Bruk anbefalt verneutstyr, se punkt 8.

Sørg for god ventilasjon.

Slå av utstyr med åpen flamme, glød eller annen varme.

6.2. Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Forhindre utslipp til avløp, mark eller vassdrag.

6.3. Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Mindre søl, tørk opp med fille eller liknende og vask av med vann. Større utslipp ikke trolig.

Større mengder: Voll inn med jord, sand eller liknende.

6.4. Henvvisning til andre avsnitt

Se også avsnitt 7 og 13.

AVSNITT 7: HÅNDTERING OG LAGRING

7.1. Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Dampen skal ikke inhaleres og unngå kontakt med hud, øyne og klær.

Hold dette produktet adskilt fra mat og utilgjengelig for barn og kjæledyr.

Ikke spis, drikk og røyk i rom hvor dette produktet håndteres.

Vask hendene etter håndtering av produktet.

Unnå åpen ild, varme gjenstander, gnistdannelse og andre antenningskilder.

7.2. Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevares godt lukket.

Oppbevares tørt og kjølig.

Må ikke oppbevares i direkte sollys.

7.3. Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Se identifisert bruk i avsnitt 1.2.

AVSNITT 8: EKSPONERINGSKONTROLL / PERSONLIG VERNEUTSTYR

8.1. Kontrollparametere

8.1.1 Nasjonale grenseverdier

ETANOL

Norge (Forskrift om tiltaks- og grenseverdier)

Nivågrenseverdi 500 ppm / 950 mg/m³

PROPAN-1-OL

Norge (Forskrift om tiltaks- og grenseverdier)

Nivågrenseverdi 100 ppm / 245 mg/m³

Anm. H

Forklaringer til forkortelser er angitt i Avsnitt 16b

DNEL

ETANOL

	Eksponeringstype	Eksponeringsvei	Verdi
Arbeidstaker	Akutt Lokale	Innånding	1900 mg/m ³
Forbrukere	Kroniske Systemiske	Innånding	114 mg/m ³
Arbeidstaker	Kroniske Systemiske	Dermal	343 mg/kg bw/d
Arbeidstaker	Kroniske Systemiske	Innånding	950 mg/m ³
Forbrukere	Akutt Lokale	Innånding	950 mg/m ³
Forbrukere	Akutt Lokale	Dermal	950 mg/m ³
Forbrukere	Kroniske Systemiske	Oral	87 mg/kg
Forbrukere	Kroniske Systemiske	Dermal	206 mg/kg bw/d

PNEC

ETANOL

Miljøvernmål	PNEC-verdi
Ferskvann	0,96 mg/l
Ferskvannssediment	3,6 mg/kg
Sjøvann	0,79 mg/l
Sjøvannssediment	2,9 mg/kg
Mikroorganismer i kloakkrenseanlegg	580 mg/l
Jord (jordbruk)	0,63 mg/kg

8.2. Eksponeringskontroll

Ikke angitt.

8.2.1 Egnede tiltak for eksponeringskontroll

Håndteres i rom med moderne ventilasjonsstandard.

Vernebriller/visir

Øyebeskyttelse bør anvendes ved risiko for direkte kontakt eller sprut.

Hudvern

Følg gjeldende lokale forskrifter angående anbefaling av vernehansker.

Bruk vernehansker som oppfyller normen EN374 ved risiko for direkte kontakt.

Valg av vernehansker bør skje med hensyn til andre kjemikalier som håndteres, fysiske forhold og behov for bevegelse.

Åndedrettsvern

Åndedrettsvern trengs normalt ikke.

8.2.3 Begrensning av miljøeksponeringen

Arbeid med produktet bør skje slik at produktet ikke kommer ut i avløp, vassdrag, mark og luft.

AVSNITT 9: FYSISKE OG KJEMISKE EGENSKAPER

9.1. Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper

a) Utseende	Form: væske. Farge: varierende.
b) Lukt	Løsemiddel
c) Luktterskel	Ikke angitt
d) pH	Ikke angitt
e) Smeltepunkt/frysepunkt	Ikke angitt
f) Startkokepunkt og kokeområde	Ikke angitt
g) Flammepunkt	≈17 °C
h) Fordampingshastighet	Ikke angitt
i) Antennelighet (fast stoff, gass)	Ikke aktuelt
j) Øvre/nedre antennelighets- eller eksplosjonsgrense	Ikke angitt
k) Damptrykk	Ikke angitt
l) Damptetthet	Ikke angitt
m) Relativ tetthet	0,9 - 1,0
n) Løselighet(er)	Vannløselighet Uløselig
o) Fordelingskoeffisient; N-oktanol/vann	Ikke aktuelt
p) Selvantennningstemperatur	Ikke angitt
q) Nedbrytingstemperatur	Ikke angitt
r) Viskositet	Ikke angitt
s) Eksplosjonsegenskaper	Ikke aktuelt
t) Oksidasjonsegenskaper	Ikke aktuelt

9.2. Andre opplysninger

Ingen informasjon tilgjengelig

AVSNITT 10: STABILITET OG REAKTIVITET

10.1. Reaktivitet

Produktet inneholder ingen stoffer som kan forårsake farlige reaksjoner under normale håndterings- og bruksforhold.

10.2. Kjemisk stabilitet

Produktet er stabilt under normale lagrings- og bruksforhold.

10.3. Mulighet for farlige reaksjoner

Ingen farlige reaksjoner kjent under normale bruksforhold.

10.4. Forhold som skal unngås

Unngå oppvarming, gnister og åpne flammer.

10.5. Uforenlige materialer

Unngå kontakt med oksiderende stoffer.

10.6. Farlige nedbrytingsprodukter

Ingen ved normale forhold.

AVSNITT 11: TOKSIKOLOGISKE OPPLYSNINGER

11.1. Opplysninger om toksikologiske virkninger

Opplysninger om mulige helsefarlige effekter er basert på erfaringer og/eller toksikologiske egenskaper hos flere komponenter i produktet.

Akutt giftighet

Produktet er ikke klassifisert som akutt toksisk.

ETANOL

LD50 kanin 24h: > 20000 mg/kg Dermalt

LC50 rotte 4h: 124.7 mg/L Innånding

LD50 rotte 24h: 6200 mg/kg Oral

PROPAN-1-OL

LD50 kanin 24h: 4000 mg/kg Dermalt

LC50 rotte 4h: > 34 mg/L Innånding

LD50 Mus 24h: 6800 mg/kg Oral

LD50 kanin 24h: 2825 mg/kg Oral

LD50 rotte 24h: 1870 mg/kg Oral

BENSYLALKOHOL

LC50 rotte 4h: > 4.178 mg/l Innånding

LD50 rotte 24h: 1230 mg/kg Oral

Hudetsing/hudirritasjon

Ingen hudirritasjon er påvist ved normal bruk.

Alvorlig øyeskade eller øyeirritasjon

Svært irriterende effekt med fare for alvorlige øyenskader.

Sensibiliserende ved innånding eller hudkontakt

Produktet inneholder ingen kjente allergener.

Kjønnscellemutagenitet

Ingen mutagene virkninger er rapportert for stoffene i denne blandingen.

Kreftframkallende virkninger

Ingen kreftframkallende virkninger er rapportert for stoffene i dette produktet.

Reproduksjonstoksicitet

Ingen reproduksjonstoksiske virkninger er rapportert for stoffene i denne blandingen.

Giftvirkning på bestemte organer — enkelteksponering

Ingen kjente farer ved enkeltstående eksponering.

Giftvirkning på bestemte organer — gjentatt eksponering

Ingen kjente farer ved gjentatt eksponering.

Giftighet ved aspirasjon

Produktet er ikke klassifisert som aspirasjonstoksisk.

AVSNITT 12: ØKOLOGISKE OPPLYSNINGER

12.1. Giftighet

Ingen økologiske skader er kjent eller forventet ved normal bruk.

Forhindre utslipp i mark, vann og avløp.

ETANOL

LC50 regnbueørret (*Oncorhynchus mykiss*) 96h: 13480 mg/L

LC50 elrits (*Pimephales promelas*) 96h: 13480 mg/L

LC50 Stor dafnie (*Daphnia magna*) 48h: 5400 mg/L

EC50 Stor dafnie (*Daphnia magna*) 24h: 10800 mg/l

IC50 Alger 72h: 0.02 mg/l

PROPAN-1-OL

EC50 Stor dafnie (*Daphnia magna*) 48 h: 3642 mg/l

EC50 Stor dafnie (*Daphnia magna*) 48 h: 3339 - 3977 mg/L

LC50 Fisk 96h: 4480 mg/l

LC50 Laue (*Alburnus alburnus*) 96h: 3000 - 4000 mg/L

BENSYLALKOHOL

LC50 Fisk 48h: 10 mg/l

EC50 Stor dafnie (*Daphnia magna*) 24h: 55 mg/l

12.2. Persistens og nedbrytbarhet

Produktets organiske bestanddeler er nedbrytbare i naturen.

12.3. Bioakkumuleringsevne

Opplysninger om bioakkumulering mangler.

12.4. Mobilitet i jord

Opplysninger om bevegelse i naturen mangler.

12.5. Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Dette produktet inneholder ingen stoffer som er vurdert som PBT- eller vPvB-stoff.

12.6. Andre skadevirkninger

Data mangler.

AVSNITT 13: DISPONERING

13.1. Avfallsbehandlingsmetoder

Avfallshåndtering for produktet

Små mengder kan deponeres sammen med husholdningsavfallet.

For endelig disponering av dette produktet er avfallsforbrenning egnet.

Følg lokale forskrifter eller kontakt leverandøren for videre informasjon.

Forhindre utslipp i avløp.

Se også Avfallsforskriften (FOR-2004-06-01-930).

AVSNITT 14: TRANSPORTOPPLYSNINGER

Dersom ikke annet angis gjelder opplysninger for hvert av transportmidlene: IMDG (sjøfart), ADR (veitransport), RID (jernbanetransport), ICAO/IATA (luftfart).

14.1. FN-nummer

1210

14.2. FN-forsendelsesnavn

TRYKKFARGE

14.3. Transportfareklasse(r)

Klasse

3: Brannfarlige væsker

Klassifiseringskode

F1: Brannfarlige væsker uten tilleggsrisiko: Brannfarlige væsker med flammepunkt 60 °C eller lavere

Sekundærfare (IMDG)

Ingen sekundærfare iht. IMDG

Etiketter

14.4 Emballasjegruppe

Emballasjegruppe II

14.5 Miljøfarer

Ikke aktuelt

14.6. Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Tunnelrestriksjoner

Tunnelkategori: D/E

14.7. Bulktransport i henhold til vedlegg II i MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

Ikke aktuelt

14.8 Annen transportinformasjon

Transportkategori: 2; Høyeste totale mengde per transportenhet 333 kg eller liter

Stuing: Kategori B (IMDG)

Nødinstruksjoner (EmS) ved BRANN (IMDG) F-E

Nødinstruksjoner (EmS) ved UTSLIPP (IMDG) S-D

AVSNITT 15: OPPLYSNINGER OM BESTEMMELSER

15.1. Særlige bestemmelser/særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen

Ikke angitt.

15.2. Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Vurdering og kjemikaliesikkerhetsrapport i henhold til 1907/2006 Vedlegg I er ennå ikke utført.

AVSNITT 16: ANDRE OPPLYSNINGER

16a. Informasjon om hvilke endringer som er utført siden den forrige versjonen

Revisjoner av dette dokumentet

Tidligere versjoner

2016-04-22 Endringer i seksjon 1, 2, 4, 11, 13.

16b. Forklaring av forkortelsene i sikkerhetsdatabladet

Fulltekst for koder for fareklasse og kategori er nevnt i Avsnitt 3

Flam Liq 2	Brannfarlige væsker (kategori 2)
Flam Liq 3	Brannfarlige væsker (Kategori 3)
Eye Dam 1	Irreversibel effekt på øyet (Kategori 1)
STOT SE 3resp	Spesifikk organotoksisitet - enkelttekstponering; Kan forårsake irritasjon av luftveiene (Kategori 3 resp)
STOT SE 3drow	Spesifikk målorganotoksisitet - enkelttekstponering (Kategori 3, narkosevirkning)
Acute Tox 4oral	Akutt giftighet (Kategori 4 svelging)
Acute Tox 4vapour	Akutt giftighet (Kategori 4 damp)

Forklaringer til forkortelser i avsnitt 8

Norge

H Kjemikalier som kan tas opp gjennom huden

16c. Kildene til de viktigste data brukt ved utarbeidingen av sikkerhetsdatabladet

Datakilder

Grunnlaget for informasjonen i dette sikkerhetsdatabladet er i første rekke hentet fra råvareleverandørers dokumentasjon samt gjeldende europeiske regelverk.

Fulltekst for forskrifter som er nevnt i dette sikkerhetsdatabladet

1907/2006	EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1907/2006 av 18. desember 2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH), om opprettelse av et europeisk kjemikaliebyrå, om endring av direktiv 1999/45/EF og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 793/93 og kommisjonsforordning (EF) nr. 1488/94 samt rådsdirektiv 76/769/EØF og kommisjonsdirektiv 91/155/EØF, 93/67/EØF, 93/105/EF og 2000/21/EF
2015/830	Kommisjonsforordning (EU) 2015/830 av 28. mai 2015 om endring i forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH)
1272/2008	EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1272/2008 av 16. desember 2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og blandinger, om endring og oppheving av direktiv 67/548/EØF og 1999/45/EF, og om endring av forordning (EF) nr. 1907/2006
Forskrift om tiltaks- og grenseverdier	Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer (forskrift om tiltaks- og grenseverdier) 06.12.2011 nr.1358. best.nr. 704
1907/2006	EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1907/2006 av 18. desember 2006 om registrering, vurdering og godkjenning av samt begrensninger for kjemikalier (REACH), om opprettelse av et europeisk kjemikaliebyrå, om endring av direktiv 1999/45/EF og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 793/93 og kommisjonsforordning (EF) nr. 1488/94 samt rådsdirektiv 76/769/EØF og kommisjonsdirektiv 91/155/EØF, 93/67/EØF, 93/105/EF og 2000/21/EF

16d. Metoder for å evaluere opplysningene det blir henvist til i 1272/2008 Artikkel 9 som brukes ved klassifiseringen

Beregningen av farene med denne blandingen er gjort som en samveid bedømmelse med hjelp av en ekspertbedømmelse i samsvar med 1272/2008 Vedlegg I, der all tilgjengelig informasjon som kan ha betydning for å fastsette farene med blandingen veies sammen, og i samsvar med 1907/2006 Vedlegg XI.

16e. En liste over relevante fareangivelser og sikkerhetssetninger

Fulltekst for faresetninger i henhold til GHS/CLP er nevnt under avsnitt 3

H225 Meget brannfarlig væske og damp

H226 Brannfarlig væske og damp

H318 Gir alvorlig øyeskade

H335 Kan forårsake irritasjon av luftveiene

H336 Kan forårsake døsighet eller svimmelhet

H302 Farlig ved svelging

H332 Farlig ved innånding

16f. Råd om passende opplæring for ansatte for å beskytte menneskers helse og miljøet

Advarsel om feil bruk

Den anbefalte bruken av pennene vurderes ikke til å innebære noen helsefare ved innånding, ettersom blekket er oppsuget i fiberen og eksponeres mot luften gjennom den oppbløtte fiberspissen med liten overflate, noe som innebærer at avgangen av løsemiddel til luften er svært liten. Risikoen for helsefare ved fortæring er også liten, ettersom pennen må brytes opp for at nevneverdig blekkmengde skal kunne svelges.

En penn inneholder bare 1,6–19 gram blekk (mengde avhengig av modell), hvorav andelen etanol er størst.

Den mest påtakelige risikoen innebærer en berøring av øynene med fiberspissen, som kan medføre alvorlig øyeskade.

Annen relevant informasjon

Informasjon om dokumentet

Dette sikkerhetsdatabladet er produsert og kontrollert av KemRisk®, KemRisk Sweden AB, Platensgatan 8, SE-582 20 Linköping, Sverige, www.kemrisk.se